

OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUĞU TANISI OLAN ÇOCUKLARDA TERAPÖTİK AT BİNME AKTİVİTELERİNİN YAŞAM KALİTESİ VE OTİZM BELİRTİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

1-Gonca Özyurt, 2- Çağla Dinsever, 3- Selçuk Akpınar, 4- Kürşat Özcan, 5- Yücel Şal, 6- Yusuf Öztürk

1- Nevşehir Devlet Hastanesi Çocuk Psikiyatri Birimi

2- Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Çocuk Gelişim Birimi

3-4- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Beden Eğitimi Yüksek Okulu

5-Nevşehir Devlet Hastanesi

6- İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatri Birimi

Bildiri No: 25

Amaç:

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), 3 yaşından önce gözlemlenebilen ve yaşam boyu devam edebilen sosyal etkileşim ile birlikte iletişimi de olumsuz yönde etkileyen, kişiye özgü ve tekrarlanan davranışlara yol açan bir rahatsızlıktır. OSB tanısında özellikle son yıllarda artış göstermektedir ve tedavisi giderek daha da önem kazanmaktadır. Gelişmiş toplumlarda OSB tedavisinde tıbbi tedavilerin yanında yardımcı aktiviteler de çok kullanılmaktadır. Bu aktivitelerden birisi de terapötik at binme aktiviteleridir. Bu çalışmadaki amaç terapötik at binme aktivitelerinin OSB tanılı çocuklarda yaşam kalitesi ve otizm belirtileri üzerine etkisinin araştırılmasıdır.

Yöntem:

Nevşehir Devlet Hastanesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları polikliniğinde takipli ve özel eğitime en az bir yıldır devam eden ve medikasyon kullanmayan 24 OSB tanılı, yaşları 6 ve 13 arasında değişen çocuk dahil edilmiştir. Çocuklar randomize edilerek bir gruba terapötik at binme etkinlikleri uygulanırken diğer gruba özel eğitim ve aylık düzenli çocuk psikiyatri kontrolleri dışında herhangi bir eğitim veya tedavi uygulanmamıştır. Çocukların yaş ve cinsiyetleri arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Çocuklar 8 hafta boyunca haftada 1 saat terapötik at binme eğitimi almışlardır. Terapötik at binme eğitiminin başlangıcından önce ve bitiminden hemen sonra çocukların yaşam kalitesi ölçümleri ve otizm belirtileri değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesi ölçümü için Çocuklar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği (ÇİYKÖ) kullanılmıştır. Otizm belirtileri ise Otizm Davranış Kontrol Listesi (Autism Behavior Checklist-ABC) ile değerlendirilmiştir.

Bulgular:

Randomize edilen iki grubun başlangıç yaşam kalitesi ölçümleri ve otizm spektrum belirtileri arasında istatistiksel anlamlı farklılık bulunmazken; terapötik at binme aktivitesine katılmayan çocukların 8 hafta sonunda yapılan değerlendirme ile başlangıç değerlendirmesindeki yaşam kalitesi ölçümleri ve otizm spektrum belirtileri arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmamıştır.

Terapötik at binme aktivitesine katılan çocukların katılmayan çocuklar ile 8 hafta sonunda değerlendirildiğinde fiziksel yaşam kalitesi puanlarında ve otizm davranış kontrol listesi ilişki kurma alt ölçeğinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılık sağlanırken ÇYKÖ ve otizm davranış kontrol listesinin diğer alt ölçeklerinde iki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık bulunmamıştır. Terapötik at binme aktivitesine katılan çocukların başlangıç ve aktivite sonrası değerlendirildiğinde de ÇYKÖ fiziksel, duygusal ve psikososyal skorları arasında ve otizm davranış kontrol listesinin duygusal, ilişki kurma, beden ve nesne kullanımı, dil becerileri, sosyal ve öz bakım becerileri ve toplam otizm davranış kontrol listesi skoru açısından istatistiksel açıdan farklılık bulunmuştur.

Sonuç:

Araştırma sonucunda yaşam kalitesi ile ilgili FSTP ve PSTP puanlarının son-test ölçümlerinde daha yüksek olduğu ve OSB belirtilerinin şiddetinin azaldığı bulunmuştur ancak bu bulgular kontroller ile kıyaslandığında fiziksel yaşam kalitesi ve otizm davranış kontrol listesi ilişki kurma bölümlerinde bu farklılık vardır . OSB tanılı çocukların terapötik at binme aktivitelerinden sonra hem fiziksel hem de psikososyal boyutta olumlu yönde geliştiklerini ve OSB'nin şiddetinin bir miktar azaldığını göstermektedir. Bu sonuç, alan yazındaki diğer çalışma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Örneğin, Bass ve arkadaşları tarafından (2009) yapılan çalışmada terapötik at binme aktivitelerinin otistik çocuklarda sosyal motivasyonu arttırdığı ve otistik seviyeyi az da olsa düşürdüğü bulunmuştur. Terapötik at binme aktivitelerinin OSB tanısı olan çocuklarda primer tedavi olmasa da alternatif rehabilitasyon olarak kullanılabilineceğini düşündürmektedir.

Anahtar kelimeler:

Otizm spektrum bozukluğu, terapötik at binme, yaşam kalitesi

Bildiri Sunucusu Yazarın Adı Soyadı:

Yusuf Öztürk, yusuf26es@hotmail.com